

POCIESZYCIEL (90) *sb m*

o oraz pierwsze e jasne; -él (3) *OpecŻyw* (2), *BiałKat*, -el (1) *Mącz*; -el-.

sg *N* pocieszyciel (40). ◇ *G* pocieszyciela (6). ◇ *A* pocieszyciela (25). ◇ *I* pocieszycielém (9); -ém (1), -(e)m (8). ◇ *V* pocieszycielu (9). ◇ *pl* *G* pocieszyciel(o)w (1).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI w.*

Ten, kto przynosi ulgę, ukojenie w smutku lub innej przykrości, łagodzi smutek lub inną przykrość, dodaje otuchy, przynosi nadzieję; consolator Mymer¹, Vulg, Calep, Cn; paraclitus (a. paraclitus) Mącz, Vulg; hortator Mącz; consolans PolAnt; solator Cn (90) : Mymer¹ 33v; Przetoż ia płaczę/ á oko moie wypuścza łzy obfite: iż sie odemnie oddalił poćiełfyciel/ náwráćiający dułfę moię Leop Thren 1/16, Eccle 4/1, Thren 1/9; Paracletus, Latine hortator vel consolator, Nápominácz/ pociesziciel. Et est Epitheton spiritus sancti in sacris literis. Mącz 276d; czekałem też kto by (mię) żałował/ lecz niemáłz/ y poćiełfycielow á(le) nienáłazłem. BudBib Ps 68/21; Calep 248a; LatHar 37; Słowo Graeckie παράκλητος, nie tylko poćiełfycielá, ále y rzecznika ábo przyczyńcę znáczy. WujNT 364 marg; á potym fię do inych puścim zá dárem poćiełfycielá y Páná náłzego/ ktory łam plákánie náłze kroci. SkarKaz 381b.

pocieszyciel czyj [*w tym: G sb i pron* (7), *pron poss* (2)] (9): Bądź pozdrowion Ianie Iáłmużniku/ oytze śirot poćiełfycielu niemocnych *KrowObr* 174v, 173, 174, 217; *HistRzym* 90; Obáććiefz fię włyłfcy ludźie/ zwáłzczá którzyście w rádzie/ Vbogich rádá mięłzacie/ łpráwę ich vniżacie: Ale Bog ich poćiełfyciel/ będzie fię ná was tego mścił *ArtKanc* Q5v. Cf »pocieszyciel utrapionych«.

W połączeniu szeregowym (1): Day boże/ áby vlt moich śpięwanié/ [...] Gmyśli twéy było: o poćiełfycielu/ Y twiérdzo moiá/ o móy zbáwicielu. *KochPs* 27.

W tłumaczeniu imion (2): *Leop* *B4v; *Nahum* tłumáczy fię poćiełfyciel/ áłbo rokáiány. *BudBib* I 457d marg.

Wyrażenie: »pocieszyciel utrapionych, smutnych« = *maerentium consolator* [*szyk 2:1*] (2:1): *Leop* *Iob* 29/25; **POCIESZYCIEL** vtrapionych iest Bog. *WujNT* Bbbbbbb, Bbbbbbb.

Szeregi: »pocieszyciel i przyczyńca« (2): [*św. Eulogi*] Bądź náłzym poćiełfycielem y przytzyńcá. *KrowObr* 173, 217.

»pomocnik (a. [*wspomożyciel*]) i ([*albo*]) pocieszyciel« [*szyk zmienny*] (1): *Ezdras* y *Neemiás*/ to iest pomocnik y poćiełfyciel [.] od Páná/ w iedne sie księgi złożyli *Leop* *B4v; [*iefli* ktory fwiętych áłbo z fwięcz w niebie iest poćyefzycyel áłbo nędznych wlpomożycyel/ iżeby mie [...] wlpomogł *JanKoszŻyw* F2v].

a. *Duch Święty; Paracletus (a. Paraclitus) PolAnt, Vulg (68) : OpecŻyw* 96; *KrowObr* 9v; *Goski* A9; Po nich [*Ojcu i Słowie*] iest poćiełfyciel/ [...] dawa pońienie Ktory dziwnie od Oycá przez Słowo pochodzi *GrzegRóżn* N2, M; then iest práwie przezwan pociefzycielem/ Abowiem przez tego łpráwy żadneybychmy rádości áni pociechy dołtępic nie mogli. *RejPos* 142v, 129, [137]v [2 r.], 141v, 142v marg, 143v; *BudNT Ioann* 15/26; *CzechRozm* 14v, 20 [2 r.], 265v; *SkarJedn* 279; gdyż ieden tylko iest ktory fię łtał człowiekiem/ á to nie oćiec/ áni poćiełfyciel/ ále łam łyn *CzechEp* 248; *ArtKanc* G12v; y vsiádfzy ná práwicy Oycowłkiey/ zefláłes vczniom obiecánego poćiełfycielá. *LatHar* 276;

gdy przydzie pocieszyciel/ ktorego ia wam pošlę od Oycá/ Duchá prawdy *WujNT Ioann 15/26, Ioann 14/16, 16/7; SiebRozmysł L3v.*

pocieszyciel komu (2): pošlę im Duchá ťwiętego/ ťprawcę ich/ á pocieszycielá im wiecznego. *RejPos [136]v; BiałKat 263v.*

pocieszyciel w czym (2): iż ielth Duch s. práwy pocieszyciel nász we wťzytkich trofkach/ przygodach/ á vpadkoch nászych. *RejPos [137]v, [136]v.*

pocieszyciel czyj [zawsze: pron poss] (7): A kochay ťie w tym co thu Duch s. pocieszyciel twoy powieda tobie przez vťtá ťtárcá tego Symeoná s. *RejPos 30, 70v, [137]v, 141v, 142v; Chwalimy cię SYnu nász odkupicielu: Y Ćiebie Duchu ťwięty nász pocieszycielu/ O iedyny Boże nász ArtKanc K14v, HI5.*

W połączeniach szeregowych (4): DVchu ťwięty [...] Ienżes rzeczon pocieszyciel/ Darów boťkich nadarzyciel/ Studniá żywá/ ogień/ miloťtz/ Y wťlytka niebieťká radoťtz. *OpecŻyw 177; że nam odrodźonym/ pewnym ťtrożém/ opiekunem/ y pocieszycielém/ Duch S. ielth. BiałKat 263v; LatHar 367; WujNT 430.*

W charakterystycznych połączeniach: błogosławić Pocieszyciela, chwalić (2), czekać, dać (8), obiec(ow)ać (3), posłać (zesłać, posyłający) (6), wyznawać; Pocieszyciel przyjdzie (12); Pocieszyciel łaskawy (2), najlepszy, obiecany, prawy (2), wieczny, wierny; przyście Pocieszyciela, zesłanie.

Wyrażenie: »Święty Pocieszyciel« (1): Nie doťyć nátym/ iż maťz pewne obietnice o wyťluchaniu ťwoim/ ielth ten ťwięty pocieszyciel nie obiáśni á nie náwiedzi ťercá twoiego *RejPos 141v.*

Zestawienie: »Duch (Święty) (a, i) Pocieszyciel« = Paraclitus Spiritus Sanctus Vulg [szyk 15:8] (23): OpecŻyw 96v; TarDuch D5; KrowObr C4v, 50, 93, 146v; wierzmy w iednego Bogá Oycá/ y w iednego Iezulá Kryťtułá Syná Bożego iednorodzonego/ y w iednego Duchá S. pocieszycielá/ od Oycá pochodzącego. GrzegRóżn L4v, M; RejPos 142v, 150v; BiałKat 98v; Pan Bog ťtworzyciel/ Pan Bog Zbáwiciel/ á od obudwu pošzedł Duch ťwięty pocieszyciel. ArtKanc I6v, O17, T17v; Przez Duchá S. pocieszycielá zelńanie/ wybaw nas Pánie. LatHar 176, 17, 547; WujNT Ioann 14 arg, 26, 15 arg, s. 392, Bbbbbbb; SiebRozmysł K2v.

W przen [w tym: czego (5)] (6) : ábych ia ťzedł y pošłał wam Duchá ťwoiego ťwiętego/ ktory ielth práwy pocieszyciel wťzytkich vpádłych myťli ludzkich RejPos 129v; MDłych/ znędzonych krewkoťci/ Przydź/ o Pocieszycielu Láłkawy: [...] Przydź Duchu ťwiętoťliwy GrabowSet H4.

Wyrażenia: »dusz ludzkich, duszny pocieszyciel« [szyk 2:1] (2:1): OpecŻyw 147; NAmiłoťsnieryťzy y nałáfkáwťzy duťz ludzkich pocieszycielu/ Duchu S. Boże prawdziwy/ Oycu y Synowi we wťzyťtkim rowny LatHar 32; SiebRozmysł E3v.

»pocieszyciel serca« (1): Duch ťwięty práwi pocieszyciel ťerca nie doťkonáťe⁸⁰. *RejPos 129v marg. Cf [POCESZNIK]*